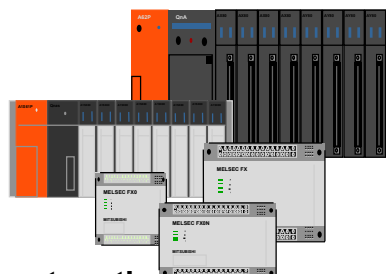

Prosto programirljiva krmilja – PPK

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK

□ Najpogostejši način implementacije vodenja procesov je uporaba programirljivih logičnih krmilnikov – PLK.

□ Definicija:

PLK je digitalno delujoča elektronska naprava, ki na podlagi ukazov, shranjenih v programirljivem pomnilniku, izvaja logične, sekvenčne, časovne in aritmetične operacije ter s tem vodi različne naprave in procese preko digitalnih in analognih vhodov in izhodov.

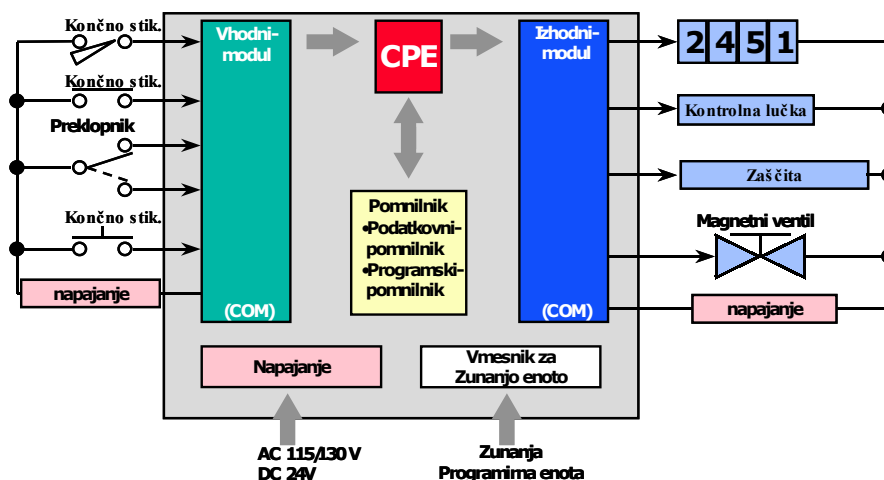
□ Lastnosti:

- robustnost
- enostavna vgradnja
- modularnost
- programiranje z različnimi programskimi jeziki

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/2

1.1 Zgradba PLK/1

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/3

1.1 Zgradba PLK/2

1.1.1 Centralno procesna enota/1

□ V centralno procesni enoti se nahajajo:

1. **Mikroprocesor**; "srce" krmilnika, izvaja ukaze in nadzira delovanje.
2. **Razni pomožni pomnilniki**: akumulatorji, enobitni vmesni pomnilniki-Flag.
3. **Razne funkcijske enote**: časovniki (timer – T), števcji (counter – C), računske enote, primerjalne funkcije, funkcije za pomik podatkovnih blokov, pomnilne in posebne pomnilne funkcije, enote za nadzor, komunikacijske enote, regulacijske enote,...

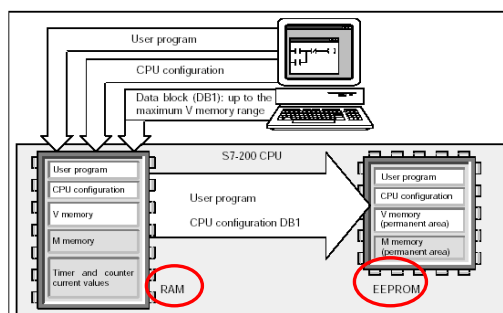

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/4

1.1 Zgradba PLK/3

1.1.1 Centralno procesna enota/2

4. Programski pomnilnik (RAM in EEPROM).

□ Velikost programskega pomnilnika in hitrost izvajanja ukazov (tudi $< 1 \mu s$) zavisi od tipa CPE oz. proizvajalca.

□ Razen za krmiljenje in regulacijo zelo hitrih sistemov v realnem času, so običajni krmilniki zadovoljivi.

Primer prenosa uporabniškega programa (program, parametri, podatkovni bloki) v pomnilnik PLK-ja (RAM, EEPROM)

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/5

1.1 Zgradba PLK/4

1.1.1 Centralno procesna enota/3

Primer zgradbe in velikosti pomnilnika (Simatic S7-200):

Feature	CPU 221	CPU 222	CPU 224	CPU 226
Physical Size of Unit	90 mm x 80 mm x 62 mm	90 mm x 80 mm x 62 mm	120.5 mm x 80 mm x 62 mm	190 mm x 80 mm x 62 mm
Memory				
Program	2048 words	2048 words	4096 words	4096 words
User data	1024 words	1024 words	2560 words	2560 words
User program storage	EEPROM	EEPROM	EEPROM	EEPROM
Data backup (super capacitor)	50 hours typical	50 hours typical	190 hours typical	190 hours typical
Local I/O				
Local I/O	6 In/4 Out	8 In/6 Out	14 In/10 Out	24 In/16 Out
Number of expansion modules	none	2 modules	7 modules	7 modules
Total I/O				
Digital I/O image size	256 (128 In/128 Out)	256 (128 In/128 Out)	256 (128 In/128 Out)	256 (128 In/128 Out)
Analog I/O image size	none	16 In/16 Out	32 In/32 Out	32 In/32 Out
Actual I/O count that can be realized with each CPU may be limited by image register size, module count, 5V power, and the physical number of I/O points on each product. See Section 1.3.				

delovni pomnilnik
4 kByte

podatkovni pomnilnik
2 kByte

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/6

1.1 Zgradba PLK/5

1.1.1 Centralno procesna enota/4

Primer nekaterih funkcijskih enot v PLK-jih (Simatic S7-200):

Instructions				
Boolean execution speed at 33 MHz	0.37 μs/instruction	0.37 μs/instruction	0.37 μs/instruction	0.37 μs/instruction
I/O Image Register	128 I and 128 Q	128 I and 128 Q	128 I and 128 Q	128 I and 128 Q
Internal relays	256	256	256	256
Counters/Timers	256/256	256/256	256/256	256/256
Word In / Word Out	None	16/16	32/32	32/32
Sequential control relays	256	256	256	256
For/Next loops	Yes	Yes	Yes	Yes
Integer math (+ - * /)	Yes	Yes	Yes	Yes
Real math (+ - * /)	Yes	Yes	Yes	Yes
Enhanced Features				
Built-in high-speed counter	4 H/W (20 KHz)	4 H/W (20 KHz)	6 H/W (20 KHz)	6 H/W (20 KHz)
Analog adjustments	1	1	2	2
Pulse outputs	2 (20 KHz, DC only)	2 (20 KHz, DC only)	2 (20 KHz, DC only)	2 (20 KHz, DC only)

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/7

1.1 Zgradba PLK/6

1.1.2 Vhodni in izhodni moduli

- ☐ Prilagajajo različne energetske nivoje. (Izhodni tokovi iz procesorskega dela so prešibki, tudi napetosti procesorja so nižje.)
- ☐ Galvansko ločijo procesni in krmilni tokokrog. S tem zaščitijo procesorski del pred motnjami iz procesa. V industrijskih okoljih je vpliv motenj velik. Z galvansko ločitvijo preprečimo dostop motilnih signalov do procesorja. To navadno dosežemo z opto-spojniki ali releji.
- ☐ Zaščita pred kratkim stikom. (Morebitni kratek stik ne sme uničiti krmilnika!)

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/8

1.1 Zgradba PLK/7

1.1.3 Vhodni moduli/1

1. Digitalni:

Spreminjajo signale iz procesa v interne binarne signale, ki jih PPK obdeluje. Signale iz procesa posredujejo različni senzorji in dajalniki, kot so tipkala, končna stikala, kontakti relejev,... Napetosti, ki pridejo iz teh dajalnikov, so različne.

Glede na te napetosti, so definirani tudi logični nivoji:

	napetost	Low – log. 0	High - logična 1
enosmerno	24V	0 do 5V	11 do 32V
	110V	0 do 35V	88 do 127V
izmenično	115V	0 do 40V	85 do 135V
	220V	0 do 70V	176 do 220V

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/9

1.1 Zgradba PLK/8

1.1.3 Vhodni moduli/2

Primer karakterističnih podatkov za binarne, vhodne signale (Simatic S7-200):

Table A-3 Specifications for CPU 222 DC/DC/DC and CPU 222 AC/DC/Relay (continued)

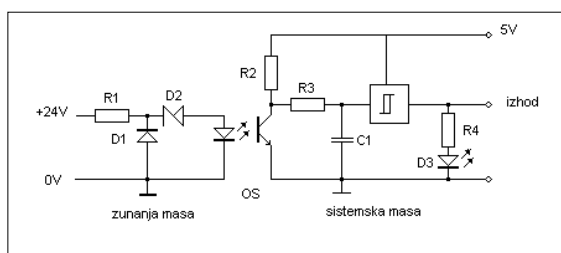
Description Order Number	CPU 222 DC/DC/DC 6ES7 212-1AB21-0XB0	CPU 222 AC/DC/Relay 6ES7 212-1BB21-0XB0
Input Features		
Number of integrated inputs	8 inputs	8 inputs
Input type	Sink/Source (IEC Type 1 sink)	Sink/Source (IEC Type 1 sink)
Input Voltage		
Maximum continuous permissible	30 VDC	30 VDC
Surge	35 VDC for 8.5 s	35 VDC for 8.5 s
Rated value	24 VDC at 4 mA, nominal	24 VDC at 4 mA, nominal
Logic 1 signal (minimum)	15 VDC at 2.5 mA, minimum	15 VDC at 2.5 mA, minimum
Logic 0 signal (maximum)	5 VDC at 1 mA, maximum	5 VDC at 1 mA, maximum
Isolation (Field Side to Logic Circuit)		
Optical isolation (Galvanic)	500 VAC for 1 minute	500 VAC for 1 minute
Isolation groups of	4 points	4 points
Input Delay Times		
Filtered inputs and interrupt inputs	0.2 to 12.8 ms, user-selectable	0.2 to 12.8 ms, user-selectable

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/10

1.1 Zgradba PLK/9

1.1.3 Vhodni moduli/3

Električna shema vhodnega digitalnega modula za enosmerne napetosti

□ Poleg že omenjenih nalog (prilagajanje nivojev, galvanska ločitev, zaščita pred kratkim stikom), še dodatne možnosti:

- Možnost nastavitve časa vhodnega filtra (izločanje hitrih preklpov na vходу zaradi motenj).
- Različno število vhodov (možnost razširitve).
- Indikacija logične enice.

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/11

1.1 Zgradba PLK/10

1.1.3 Vhodni moduli/4

Primer razširjanja vhodov in njihovo naslavljanje pri S7-200:

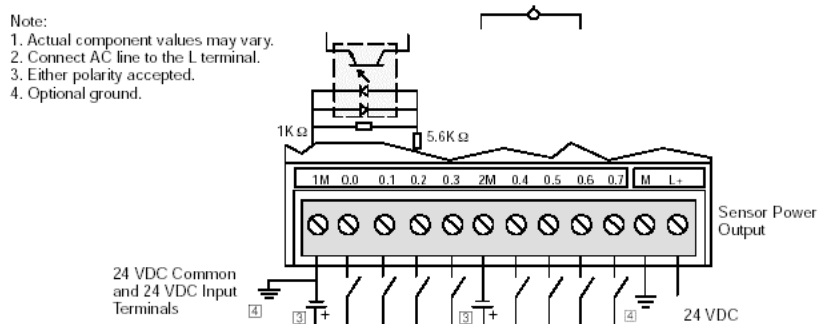
Module 0		Module 1		Module 2		Module 3		Module 4	
CPU 224		4 In / 4 Out		8 In		4 AI/ 1 AQ		8 Out	
Process-image I/O register assigned to physical I/O:									
I0.0	Q0.0	I2.0	Q2.0	I3.0	AIW0	AQW0	Q3.0	AIW8	AQW4
I0.1	Q0.1	I2.1	Q2.1	I3.1	AIW2		Q3.1	AIW10	
I0.2	Q0.2	I2.2	Q2.2	I3.2	AIW4		Q3.2	AIW12	
I0.3	Q0.3	I2.3	Q2.3	I3.3	AIW6		Q3.3	AIW14	
I0.4	Q0.4			I3.4			Q3.4		
I0.5	Q0.5			I3.5			Q3.5		
I0.6	Q0.6			I3.6			Q3.6		
I0.7	Q0.7			I3.7			Q3.7		
I1.0	Q1.0								
I1.1	Q1.1								
I1.2									
I1.3									
I1.4									
I1.5									

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/12

1.1 Zgradba PLK/11

1.1.3 Vhodni moduli/5

Priključitev vhodov na vhodni digitalni modul pri S7-200

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/13

1.1 Zgradba PLK/12

1.1.3 Vhodni moduli/6

- 2. Analogni vhodni moduli:** Zajemajo analogne merilne signale z različnimi območji. (0 V – nekaj mV, 0 – 10 V ali več). Takšne enote vsebujejo A/D-pretvornike.

General	6ES7 231-0HC22-0XA0	6ES7 235-0KD22-0XA0
Data word format	(See Figure A-11)	(See Figure A-11)
Bipolar, full-scale range	-32000 to +32000	-32000 to +32000
Unipolar, full-scale range	0 to 32000	0 to 32000
DC input impedance	≥10 MΩ voltage input, 250 Ω current input	≥10 MΩ voltage input, 250 Ω current input
Input filter attenuation	-3 db at 3.1 KHz	-3 db at 3.1 KHz
Maximum input voltage	30 VDC	30 VDC
Maximum input current	32 mA	32 mA
Resolution	12 bit A/D converter	12 bit A/D converter
Isolation (field to logic)	None	None
Input type	Differential	Differential
Input ranges		
Voltage (unipolar)	0 to 10 V, 0 to 5 V	0 to 10 V, 0 to 5 V 0 to 1 V, 0 to 500 mV, 0 to 100 mV, 0 to 50 mV
Voltage (bipolar)	±5 V, ±2.5 V	±10 V, ±5V, ±2.5 V, ±1 V, ±500 mV, ±250 mV, ±100 mV, ±50 mV, ±25 mV
Current	0 to 20 mA	0 to 20 mA

Karakteristični podatki za analogni vhodni modul (Simatic EM 231, 235)

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/14

1.1 Zgradba PLK/13

1.1.4 Izhodni moduli/1

■ Digitalni:

- Namenjeni so za prenos in oblikovanje signala, ki ga posreduje centralna enota krmilnika. Signali iz centralno procesne enote so navadno TTL-nivoja (5 V napajanje).
- Energijsko višji nivoji signalov dosežemo s tranzistorskim ojačevalnikom, pomožnimi releji ali s triaki.
- Tokovne obremenitve so v območju od nekaj mA do nekaj A.
- Galvanska ločitev systemskega dela od zunanjega, procesnega.
- Indikacija logicne enice.

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/15

1.1 Zgradba PLK/14

1.1.4 Izhodni moduli/2

Output Features		
Number of integrated outputs	6 outputs	6 outputs
Output type	Solid State-MOSFET	Relay, dry contact
Output Voltage		
Permissible range	20.4 to 28.8 VDC	5 to 30 VDC or 5 to 250 VAC
Rated value	24 VDC	-
Logic 1 signal at maximum current	20 VDC, minimum	-
Logic 0 signal with 10 K Ω load	0.1 VDC, maximum	-
Output Current		
Logic 1 signal	0.75 A	2.00 A
Number of output groups	1	2
Number of outputs ON (maximum)	6	6
Per group - horizontal mounting (maximum)	6	3
Per group - vertical mounting (maximum)	6	3
Maximum current per common/group	4.5 A	6 A
Lamp load	5 W	30 W DC/ 200 W AC
ON state resistance (contact resistance)	0.3 Ω	0.2 Ω , maximum when new
Leakage current per point	10 μ A, maximum	-
Surge current	8 A for 100 ms, maximum	7 A with contacts closed
Overload protection	No	No

Primer karakterističnih podatkov digitalnih izhodov pri Simatic S7-200:

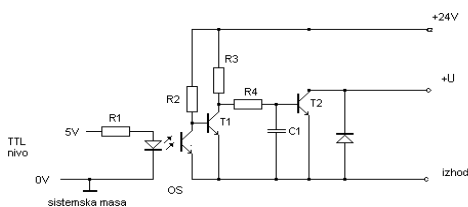

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/16

1.1 Zgradba PLK/15

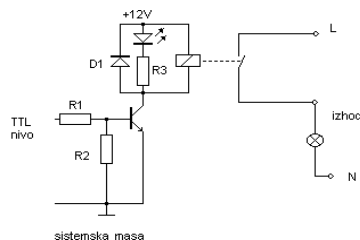
1.1.4 Izhodni moduli/3

Digitalni izhodni modul s tranzistorskim izhodom:

□ Porabnik je lahko priključen le na enosmerno napetost (manjše tokovne obremenitve).

Digitalni izhodni modul z relejskim izhodom:

□ Porabnik je lahko priključen na enosmerno ali izmenično napetost.

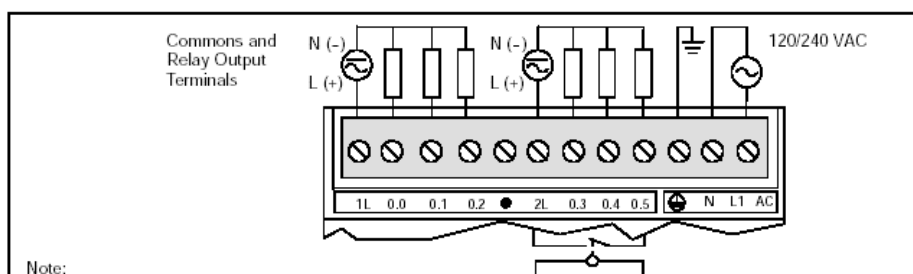

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/17

1.1 Zgradba PLK/16

1.1.4 Izhodni moduli/4

Primer priključitve izhodnih enot na digitalni, relejski izhodni modul (Simatic S7-200):

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/18

1.1 Zgradba PLK/17

1.1.4 Izhodni moduli/5

2. Analogni:

Namenjeni so za posredovanje analognih signalov v proces. Takšne enote vsebujejo D/A-pretvornike.

General	6ES7 232-0HB22-0XA0	6ES7 235-0KD22-0XA0
Isolation (field to logic)	None	None
Signal range		
Voltage output	± 10 V	± 10 V
Current output	0 to 20 mA	0 to 20 mA
Resolution, full-scale		
Voltage	12 bits	12 bits
Current	11 bits	11 bits
Data word format		
Voltage	-32000 to +32000	-32000 to +32000
Current	0 to +32000	0 to +32000

Karakteristični podatki za analogni izhodni modul (Simatic EM 231, 235)

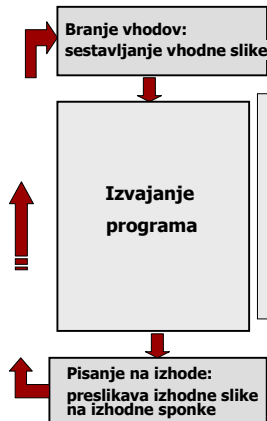

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/19

1.1 Zgradba PLK/18

1.1.5 Delovanje PLK

□ Program, ki je vstavljen v programski pomnilnik, se ciklično obdeluje (delo uporabniku je tako precej poenostavljeno).

Branje vhodov

- stanje binarnih vhodov se preslika v pomnilnik "vhodna slika" (**process input image**)
- dostop do analognih vhodov je direkten

Izvajanje programa

- obdelava programa
- obdelava komunikacijskih zadev (sporočila preko komunikacijskih vmesnikov)
- samodiagnostika (stanje CPU, modulov)
- rezultati se zapišejo v "izhodno sliko" (**process output image**)

Pisanje na izhode

- binarni izhodi se postavijo v skladu z vsebino pomnilnika (izhodne slike)
- analogni izhodi se zapišejo direktno

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/20

1.1 Zgradba PLK/19

1.1.5 Delovanje PLK/2

□ Prednosti posrednega dostopa do binarnih vrednosti binarnih vhodov/izhodov:

- istočasno branje in pisanje vhodov/izhodov
- hitrejše izvajanje programa
- dostop do vhodov/izhodov preko zlogov (B), besed (W) in dvojnih besed (DW)
- možna nastavitve zakasnitve in s tem dostop do vhoda v naslednjem ciklu
- omogočen je tudi direkten dostop

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/20

1.1 Zgradba PLK/19

1.1.6 Konstrukcijske izvedbe krmilnikov/1

1. Kompaktna – v enem ohišju je vse: usmernik oz. napajalnik, procesorska enota ter vhodne in izhodne enote. Praktična uporaba teh krmilnikov je pri majhnih sistemih; nizka cena, nekatere je možno tudi nadgraditi (Siemens S7-200, Logo, Moeller – Easy, Mitsubishi Alfa, FX0, FX1N...)

1. Programirljivi logični krmilnik – PLK/21

1.1 Zgradba PLK/20

1.1.6 Konstrukcijske izvedbe krmilnikov/2

2. Modularna – krmilnik je sestavljen iz posameznim modulov: na okvir s konektorji priključimo napajalnik, procesni in pomnilniški del ter poljubno število vhodnih in izhodnih modulov, analogne vhode in izhode, regulacijske module... Sistem lahko razširimo in nadgradimo. (Siemens S7-300, S7-400, Mitsubishi AnSH, Q1n...)

